

Nr 631.

Av herr **Aronson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 257, angående vissa åtgärder till jordbrukets stödjande.

Den omfattning som vår inhemska veteodling tack vare statliga stödåtgärder på senare tid erhållit har framtvingat frågan om åtgärder för denna odlings begränsning till lämpliga proportioner. Bland förslag till sådana åtgärder, som beröras i Kungl. Maj:ts proposition nr 257, har Kungl. Maj:t bland andra stannat för och till riksdagens godkännande föreslagit upptagande av en veteavgift att redovisas vid vetets förmalning. Ehuru denna bestämmelse måhända *huvudsakligast* avser att skaffa medel till täckande av uppkomna förluster till följd av de statliga stödåtgärderna, torde avsikten med densamma åtminstone i andra hand vara av prohibitiv innebörd.

Kungl. Maj:t har emellertid funnit skäligt, att från en sådan avgiftsbeläggning skulle fritagas det vete, som mot tull eller lön förmales för tillgodoseende av odlarens eget husbehov. Att denna Kungl. Maj:ts syn på saken är fullt riktig torde också allmänt erkännas. Det skulle med fullt fog väcka missnöje hos odlaren, om han ålades att i större eller mindre omfattning erlægga något som skulle likna förbrukningsskatt på en nödvändighetsvara, som han själv frambringat.

Huruvida befrielsen i fråga kommer att fylla sitt sålunda angivna ändamål läter dock komma att bero på om den avgiftsfria kvantiteten motsvarar vad som i verkligheten erfordras för behovets tillgodoseende i ett jordbrukarhem. På förslag från kvarnhåll har Kungl. Maj:t uppskattat detta behov till 50 kilogram vete för hushållsmedlem och år, varvid bland hushållsmedlemmar också inräknas tjänstepersonal och statare. Av siktat mjöl kan denna kvantitet beräknas giva 30 till 35 kilogram om vetet är av god kvalitet — i annat fall kommer det att ge betydligt mindre. Under nuvarande förhållanden, sedan veteodlingen så väsentligt tilltagit och utökats, måste det emellertid betraktas som sällsynta undantagsfall att vete förbrukningen inskränker sig till en så ringa kvantitet i de hushåll, där man har egen skörd att tillgå. Förbrukningen varierar givetvis avsevärt bland olika hushåll, beroende bland annat på om man i huvudsak bygger sin mathållning på vegetabiliska eller animaliska varor. Säkert är dock, att i regel konsumeras dubbelt så stor vetemängd per hushållsmedlem och år, än som Kungl. Maj:t beräknat. Vid beräk-

ningen av denna mängd bör man också beakta, att jordbrukarna numera i ganska betydande omfattning övergått till att som brödsäd odla endast vete. I dessa fall är det även vanligt, att man uteslutande använder sammanmalet vetemjöl till alla de ändamål, vartill tidigare sammanmalet rågmjöl kommit till användning, vilket också med stor fördel kan ske. I dylika fall bli givetvis de beräknade 50 kilogrammen alldeles otillräckliga.

En bestämmelse av den innebörd, som Kungl. Maj:t här föreslagit, skulle otvivelaktigt komma att animera till inskränkning av vetekonsumtionen om möjligt till den som avgiftsfri föreslagna mängden. I den mån detta kommer att betyda minskning av veteförbrukningen i jordbrukarhemmen kommer det också att betyda ökade utbud på den allmänna marknaden, varigenom veteavgiften åtminstone delvis skulle komma att motverka sitt eget ändamål. Det torde även kunna ifrågasättas, om icke en alltför snävt tilltagen avgiftsfri kvantitet jämväl skulle komma att uppmuntra till diverse försök till kringgående av gällande bestämmelser.

Någon olägenhet av en sådan bestämmelse, som skulle bereda jordbrukaren full frihet att i eget hushåll utan särskild avgift få använda den vetemängd, som han själv önskar, torde näppeligen behöva befaras. En ökning av den avgiftsfria kvantiteten skulle visserligen medföra en ökning av de fall, då den meddelade förmånen icke komme att till fullo utnyttjas. Men för så vitt man med den ifrågavarande undantagsbestämmelsen avser att befria odlaren från skattebetalning på den egna förbrukningen av sin egen produktion, så lär det icke under några förhållanden kunna undgås, alldenstund behovet av flera anledningar måste bli mycket skiftande bland olika hushåll. Vare sig den utnyttjade kvantiteten blir större eller mindre, så torde den befarade olägenheten därigenom bli i stort sett densamma. Att träffa en bestämmelse, som passar alla, är otänkbart, och olägenheterna synas av allt att döma bli större om den avgiftsfria kvantiteten tages för knapp med hänsyn till vad som behöves i en del hushåll, än om den tilltages rikligare än i vissa fall kan anses behövt.

Faran av att här ifrågavarande bestämmelse skulle kunna föranleda missbruk har också förutsetts av jordbruksministern, vilken i sitt uttalande till propositionen föreslagit straffbestämmelser för dylika förseelser. Risker av sådana anses alltså föreligga även beträffande Kungl. Maj:ts förslag, och under sådant förhållande kan denna risk icke behöva verka avskräckande för ett förslag om en utökning av den avgiftsfria myckenheten.

Då det sålunda är vår bestämda mening att den mängd vete, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle vara avgiftsfri, icke är tillräcklig för att ändamålet med den ifrågavarande bestämmelsen skulle kunna helt uppnås, tillåta vi oss härmed föreslå, att 2 § i Kungl. Maj:ts förslag till förordning om veteavgift får följande ändrade lydelse:

Veteavgift utgår ej — — — myckenhet högst motsvarande 100 kilogram vete.

Stockholm den 7 april 1934.

Ernst Aronson.

Nils Persson.

Linus Andersson.

David Larsson.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Karl Magnusson
i Skövde.

E. Thorell.

Ernst V. Olsson.

Albert Johansson.
